

Politik Bilim

Dünya ARGE Liginde Son Durum...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; harunaykutgoker@gmail.com

14 Mart 2015 günlü Cumhuriyet gazetesinin 3. sayfasında astrologların kehanetleri yer alıyordu. Dünya ARGE ligindeki durumumuza çok uygun düşen bir haber açıldı...

ABD'nin değer yaratma yeteneğini yükseltmeye yönelik önerilerin ortaya konduğu **Making Value for America: Embracing the Future of Manufacturing, Technology, and Work** (Geleceğin İmalatına, Teknolojisine ve İş Süreçlerine Kucak Açarak Amerika için Değer Yaratmak) adlı kitabı incelerken (ABD Ulusal Mühendislik Akademisi'nce bu yıl yayımlandı) Dünya ARGE ligindeki son durum gözüme ilişti. Ele alınan konu gereği, ABD'nin bu ligdeki durumu da gözden geçirilmiş.

1999'da, dünyadaki ARGE harcamaları toplamının %38'i ABD'ye, %27'si Avrupa Birliği'ne (AB), %24'ü de yedi Asya ülkesine (Çin, Hindistan, Japonya, Güney Kore, Malezya, Singapur ve Tayland'a) aitmiş. 2009 yılına gelindiğinde ABD'nin payı %31'e, AB'nin payı da %23'e gerilemiş. Buna karşılık Çin, ARGE harcamalarını her yıl %20 oranında artırarak hızlı bir yükseliş göstermiş ve bu on yıl içinde payını, Japonya'yı geçerek %12'ye çıkarmış. Çin'deki yükseliş nedeniyle, sayılan Asya ülkelerinin toplam payı da %32'ye yükselmiş. Bu eğilimin sürdüğü belirtiliyor. Tahminlere göre 2014'teki son durum şu: ABD %31,1... Çin %17,5... Japonya %10,2... Asya toplamı %39,1... AB %21,7... Dünya toplamı içindeki payı %5,7 olan Almanya AB içinde ilk sırada...

Bu eğilimin en az 2020'ye kadar böyle sürmesi ve Çin'in 2022'de ARGE harcamalarında ABD'yi geçmesi bekleniyor. Yorumculara göre bu, Çin'in 2020 yılı için öngördüğü, "imitasyon" ağırlıklı bir ekonomiden yenilikçi bir ekonomiye geçme hedefiyle uyumlu...

Dünya ARGE ligindeki sıralamalarda esas alınan bir ölçüt de ülkelerin ARGE harcamalarının, yüzde olarak, GSYİH içindeki payları... Bu oranın ABD'de %2,4-2,8 bandında, son birkaç yıldır da %2,8'e çok yakın seyrettiği biliniyor... ABD Çin'in yakın takibinde... Çin'in, ARGE harcamalarına ayırdığı pay 2011'de yaklaşık %1,7 mertebesinde... Ama Çin, ARGE harcama oranını da hızla yükselten bir ülke... 1999'da bu oranın yalnızca %0,8 olduğu anımsanırsa bu hız daha iyi anlaşılabilir. Görülen o ki, Çin son Beş Yıllık Plan'ındaki hedeflerine erişecek; 2014'te %2'yi; 2015'te %2,2'yi yakalayacak ve böyle giderse, 2020'den hemen sonra, ARGE harcamalarının oranlarında da ABD'yi geçecek.

Anılan oran 2011'de Güney Kore'de %4 (G. Kore bu oranla dünyada ilk sırada); Japonya'da %3,4... Her iki ülkenin de ekonomileri ABD ekonomisi yanında çok daha küçük kalıyor olsa da ARGE harcama oranları çok yüksek olduğu için, Japonya'nın yaptığı harcama, mutlak değer olarak ABD'nin ardından ikinci sırayı; G. Kore de dördüncü sırayı alıyor...

Başta da değindim; kitapta belirlenmek istenen ABD'nin dünya ARGE liginde bugünkü durumu ve geleceği... Onun için karşılaştırmayı doğal olarak dünyanın en iyileriyle yapmışlar... Peki, Türkiye'nin durumunu görmek istesek nereye bakacağız? Herhâlde 12 yıl önce düştüğü küme içinde bir değerlendirme yapmak daha doğru olur. O kümenin ARGE kayıtları da, kümeye dâhil ülkelerin çatı örgütü olan İslâm İşbirliği Teşkilatı (OIC) tarafından tutuluyor. Aslında OIC, Birleşmiş Milletler'den sonra üye sayısı en çok olan teşkilattır. Tam 57 ülke OIC'ye üye... Ve dünya nüfusunun %23,4'ü bu 57 ülkede yaşıyor.

Ne var ki bu kümenin durumu pek iç açıcı değil. Aralarında Türkiye'nin de siyaset koşturduğu 57 ülkenin toplam ARGE harcaması dünya toplamının %2,1'i... (SESRIC, **OIC Outlook: Current Stance of Science and Technology in OIC Countries**, October 2012.) Nüfus yoğunluğu %23,4; ARGE yoğunluğu %2,1!

Bu iki rakama bakıp o kadar da üzülmeyin canım; aynı kaynağa göre, 57 ülke içinde değer olarak en yüksek ARGE harcaması Türkiye'nin... En büyük Türkiye başka büyük yok!

CBT, 20 Mart 2015